

Posudek vedoucího na magisterskou diplomovou práci

***Cento Probae* en français : deux traductions du milieu du XVIe siècle**

Bc. Adély Stříbrné

Diplomová práce Adély Stříbrné spojuje oba její studované obory, klasickou a francouzskou filologii. Zabývá se poměrně unikátním materiálem, dvěma francouzskými překlady pozdněantické básně *Cento Probae*, které vyšly tiskem téměř současně po polovině 16. století, a tím pádem předcházejí zhruba o tři a půl století jakýkoli další známý překlad centonové básně do moderního jazyka. K oběma překladům už existuje nějaká základní badatelská reflexe, o srovnání obou se – nakolik vím – zatím nikdo nepokusil; téma má tedy potenciál poskytnout výsledky, které by bylo možné publikovat.

Adéla Stříbrná při psaní práce postupovala velmi samostatně, využila svého ročního erasmovského pobytu v Paříži k práci v knihovnách (včetně *Bibliothèque de l’Arsenal*, která uchovává exemplář jednoho z obou překladů) a konzultacím. Sám text (práce je v souladu se zadáním psána ve francouzštině) vznikl až v poslední fázi přípravy, přesto jsem měl možnost jeho převážnou část v první verzi vidět, sporné body jsme spolu konzultovali.

Struktura práce je přehledná a odpovídá tématu. První ze dvou hlavních částí zasazuje oba překlady do kulturního kontextu, zejména ve vztahu k dobové teorii překladu, a přináší základní informace o obou překladatelích, protože o konkrétních okolnostech vzniku překladů není v podstatě nic známo – informace můžeme získat hlavně z paratextů v samotných tiscích, které kolegyně Stříbrná rozebírá. Druhá, delší hlavní část obsahuje vlastní podrobné analýzy jednotlivých překladatelských řešení, ve vztahu k originálu, resp. jeho různým verzím – *Cento Probae* bylo v době vzniku překladů totiž k dispozici v celé řadě edic, pro jeden z nich se přímou předlohu už podařilo identifikovat (komu?, str. 18), k identifikaci druhé předlohy existují určité indicie (viz str. 22), nicméně zůstává zatím desideratem. Rozbor obou francouzských textů je filologicky erudovaný a podrobný, autorka si pro zviditelnění rozdílů vybírá čtyři základní typy problémů, s nimiž byli překladatelé konfrontováni: 1) volbu lexika, 2) odkazy na antické reálie (zejména mytologické), které se do Probina textu dostaly skrze jednotlivé citáty z Vergilia, 3) odkazy na křesťanské termíny a koncepty, které se naopak do textu dostávají až při překladu, a 4) stručné postřehy k syntaxi a stylu, vždy kontrastivně pro jeden a druhý překlad. Závěr shrnuje a systematizuje hlavní zjištění, která vplynula z analýz.

Práce jako celek je tedy uspořádána velmi přehledně, je psána – nakolik jsem schopen posoudit – plynulým a i ve velmi technických rozborových pasážích překvapivě dobře čtivým jazykem.

Připojuji poznámky k několika místům, zejména s výhledem na případnou publikaci výsledků práce:

- str. 7, pozn. 4: o původ centonové techniky se vedou spory, jsou známy experimenty s ní z předkřesťanské doby, každopádně i v řecké literatuře se rozvíjí až po přelomu letopočtu
- str. 8: bylo by vhodné doplnit odkaz na přehled rukopisné tradice *Centio Probae* (protože i ta mohla teoreticky sehrát roli při vzniku překladů) – např. na edici Fassina-Lucarini (Teubner) nebo na některou z Lucariniho přípravných prací, které k tomu publikoval časopisecky
- str. 10: o pedagogickém rozměru *CP* viz monografii Sigrid Schottenius Cullhed, která zpochybňuje starší názory (tak ještě Cazès), že se jednalo o text pro učení určený a převážně jako didaktický i recipovaný
- *ibidem*: vedle *CP* bylo důležitým vzorem pro raněnovověkou centonovou produkci (v latině i národních jazycích) i Ausoniovo *Centio nuptialis*, často byly kvůli diametrálně odlišnému obsahu vnímány jako antipódy
- str. 12, pozn. 20 + str. 23: tzv. *Decretum Gelasianum de libris recipiendis et non recipiendis* je obecně považováno za pseudepigrafní (často se také označuje jako *Pseudogelasianum*) a pozdější, pravděpodobně až z 6. století + navíc položka vztahovaná na *CP* není zcela jednoznačná
- str. 14: názor H. Cazes, že překlad *CP* byl pouhou přípravou pro náročnější překladatelské úkoly, mi připadá diskutabilní a poplatný starší představě, že centony jsou poezíí „druhé kategorie“
- str. 22, pozn. 59: Migneho *Patrologia Latina* se už dnes nepovažuje za referenční edici (protože není kritická), kde je to možné, citují se novější vydání (zrovna pro Augustinovo dílo jsou k dispozici)
- str. 24: kdo identifikoval žánry (formy) dedikačních básní – už M. Clément?

Závěr:

Diplomová práce Adély Stříbrné splňuje zadání, má parametry standardní badatelské práce a tudíž je kvalitním příspěvkem do odborné diskuse, jehož některé závěry by mohly být publikovány. Proto práci jednoznačně **doporučuji k obhajobě** a navrhuji hodnotit známkou **výborně**.